

Plotka, dezinformacja i kryzys komunikacyjny

Najpierw źródło i fakty, potem komunikat. Nie wyjaśniaj wszystkiego za cenę ujawniania danych osób i niepotwierdzonych hipotez.

Granice narzędzia: materiał informacyjno-organizacyjny oparty na publicznych źródłach. Nie zastępuje zatwierdzonych planów danej placówki, opinii specjalistów ani poleceń służb. W bezpośrednim zagrożeniu życia lub zdrowia zadzwoń pod 112. Nie umieszczaj w publicznej aplikacji danych osobowych dzieci, opisów poufnych incydentów, planów zabezpieczeń ani haseł.

SYGNAŁ URUCHAMIAJĄCY

Kiedy użyć tej karty?

W sieci krąży alarmująca pogłoska o szkole, uczniach lub rzekomym zdarzeniu; rodzice żądają natychmiastowej informacji.

Warunek pilności: bezpośrednie zagrożenie życia lub zdrowia wymaga niezwłocznego wezwania właściwych służb. Nie odwlekaj go do końca oceny formularza.

FAZA I

Pierwsze działania: ochrona życia i decyzje

- Ustal, czy mimo niepewności pojawia się sygnał bezpośredniego zagrożenia; jeśli tak, uruchom właściwe alarmowanie.
- Oddziel trzy kategorie: potwierdzone, weryfikowane, nieznane. Każde twierdzenie wskaź do sprawdzenia właściwej osobie.
- Wskaź jeden autoryzowany kanał komunikacji i rozsądny termin następnej aktualizacji.

- Unikaj rozpowszechniania samych fałszywych treści w celu ich „prostowania”, jeśli zwiększyłoby to ich zasięg.

FAZA II

Pierwsza godzina: koordynacja i informacja

- Wydadź krótki, zrozumiały komunikat: co potwierdzono, co robi szkoła, gdzie pojawi się nowa informacja.
- Przygotuj wersję dostępną osobom ze szczególnymi potrzebami komunikacyjnymi i rodzicom niemówiącym biegle po polsku.
- W przypadku trwających działań Policji uzgodnij zakres informacji.

FAZA III

Po zdarzeniu: wsparcie, weryfikacja i poprawa

- Przeanalizuj szybkość odpowiedzi, poziom zrozumienia i liczbę sprzecznych komunikatów.
- Ustal zasady sprostowania wcześniej podanej błędnej informacji, bez przerzucania odpowiedzialności na uczniów.
- Utwórz bezpieczną bibliotekę szablonów komunikatów.

PRAKTYKA / PUŁAPKI

Co robić, a czego bezwzględnie unikać

Sprawdzone działania

- Ćwicz prostą formułę „fakt — działanie — kolejna aktualizacja”.
- Wyznacz osobę zatwierdzającą komunikaty i zastępcę.
- Ustal kanał weryfikacji publicznych ostrzeżeń.

Czego nie robić

- Nie publikuj nazwisk, zdrowia czy wizerunków dzieci w odpowiedzi na presję społeczną.
- Nie udawaj pewności co do niepotwierdzonych informacji.
- Nie pozostawiaj wielu pracowników z osobnym „oficjalnym” komunikatem.

Checklista dyrektora: pięć warunków

Odnacz jedynie po faktycznym sprawdzeniu w placówce. Zapis nie jest audytem, certyfikacją ani potwierdzeniem gotowości.

- ☐ Wyznaczono rzeczownika placówki i zastępcę.
- ☐ Znamy regułę oddzielania potwierdzonych faktów od hipotez.
- ☐ Mamy oficjalny kanał aktualizacji.
- ☐ Komunikaty są dostępne językowo i poznawczo.
- ☐ Przygotowano wzory sprostowania i omówienia po zdarzeniu.

0 z 5 warunków przygotowania sprawdzonych lokalnie. To nie jest potwierdzenie bezpieczeństwa.

Zadanie dla zespołu kierownictwa

Szkoła otrzymuje trzy sprzeczne anonimowe wiadomości. Uczestnicy piszą komunikat 80–120 słów bez danych osobowych i określają termin aktualizacji.

Minimalny rezultat: Szablon fakt-działanie-aktualizacja; protokół zatwierdzenia komunikatu.

Ocena jakości: ustalono fakty, decyzję ochronną, odpowiedzialną rolę, granicę eskalacji, sposób weryfikacji i plan korekty. Nie zaliczaj tylko na podstawie testu.

Praktyczne wzory do adaptacji

Karta decyzji kierownictwa

Cel: udokumentować, czy występuje bezpośrednie zagrożenie, kto podejmuje decyzję i na jakiej podstawie.

Pola / elementy: Data i czas (do wpisania poza aplikacją), kategoria zdarzenia, potwierdzone fakty, brakujące dane, pilność, odpowiedzialna rola, decyzja ochronna, źródło decyzji, termin przeglądu i sposób weryfikacji wykonania.

Matryca ról i zastępstw

Cel: zapobiec sytuacji, w której nieobecność jednej osoby blokuje reagowanie.

Pola / elementy: Dla funkcji alarmowanie, kontakt ze służbami, opieka nad grupą, komunikat, dokumentacja i wsparcie psychologiczne wpisz rolę wiodącą, zastępcę, bezpieczny kanał alternatywny i sposób potwierdzenia.

Komunikat do rodziców

Cel: krótka, sprawdzalna informacja bez danych osobowych uczniów.

Pola / elementy: „Potwierdziliśmy [wyłącznie fakt]. Placówka [działanie zgodne z instrukcjami]. Prosimy o [jedno zalecenie]. Następny komunikat [kanał i termin].” Nie wypełniaj danymi dzieci w aplikacji.

Rejestr działań naprawczych

Cel: rozróżnić oznaczenie zadania jako „wykonane” od faktycznej skuteczności.

Pola / elementy: Anonimowy numer kryterium, luka, rezultat oczekiwany, rola odpowiedzialna, termin uzasadniony pilnością, dowód wdrożenia w systemie placówki, weryfikator, data kontroli i status ponowny.

Wzory to opisy elementów dokumentacji roboczej. Podpisane dokumenty, dane incydentu i wszystkie informacje poufne należy przechowywać wyłącznie w zatwierdzonych systemach placówki.

Oficjalne źródła i metodyka

- UK DfE — Protective Security and Preparedness for Education Settings ↗
- MEN — Bezpieczna szkoła: zagrożenia i działania profilaktyczne ↗
- US Department of Education — Guide for Developing High-Quality School EOPs ↗
- RCB, MON, MSWiA — Poradnik bezpieczeństwa i instrukcje ↗

Aktualizacja redakcyjna: 12.10.2026. Źródła amerykańskie i brytyjskie mają charakter porównawczy; nie stanowią polskiego prawa. Nie przeprowadzono w ramach tej wersji niezależnego audytu przez służby ani szkolenia kontrterrorystycznego.